

Skaldská poezie ve vztahu k Dánsku

Úvod

Skaldská poezie označuje rozsáhlý korpus staroseverské autorské poezie, kterou v období 9.–14. století tvořili tzv. skaldové (*skáld*).¹ Autorstvím se odlišuje od poezie eddické, která je anonymní. Skaldská panegyrická poezie je ryze severskou záležitostí, která nemá analogie. Jde o nejautentičtější písemný pramen raně středověké Skandinávie a má vysokou lingvistickou, literární i historickou hodnotu. Ve své době bylo skaldské umění jedinou formou propagandy a dělí se podle období na:

1. archaické (9. století)
2. klasické (10.–11. století)
3. pozdní (12.–13. století)
4. úpadkové (14. století)

Skaldská poezie je definována *metrem a jazykem*. Skaldové využívali mnoho meter, jejichž složitost se odvíjela podle důležitosti opěvované osoby. Nejsložitějším metrem je dvorské metrum (*dróttkvætt*), které se skládá z osmi šestislabičných veršů spojených aliterací a vnitřními rýmy. Díky tomu mají skaldské strofy pevnou strukturu a nemůže dojít k jejich snadnému pozměnění. To znamená, že je velká pravděpodobnost, že skaldské strofy zapsané v islandských ságách, kde jsou citovány ke zvýšení hodnověrnosti, jsou původní.

Aby mohla být dodržena metrická struktura strofy a nedošlo k zevšednění obsahu, objevují se v ní básnické opisy. Ty mohou být několika druhů – nejčastěji jde o *heiti* (jednoslovný opis), *kenning* (nejméně dvouslovný opis) a *ofljóss* (homonymní opisování vlastních jmen). Nejpoužívanějším druhem opisu je *kenning*, který slouží k vytvoření metafor a který může podávat kvalitativní údaje o opěvované věci nebo osobě. Kenniny jasně ukazují, že ve skaldské tvorbě nezáleželo na námětu, ale na formě, která se nesměla kopírovat. Zatímco eddická poezie má tendenci se uchylovat k výpůjčkám obrátů a orálních formulí, skaldové ve svých básních vytvářejí své vlastní obraty.

Skaldská poezie se může vyskytovat ve třech typech útvarů:

1. *drápa* – oslavná báseň na nejvyšší vládce (jarly a krále), má refrén a zhruba 25 strof.
2. *flokk* – oslavná báseň na nižší vládce; bez refrénu.
3. *lausavísa* – příležitostná strofa složená spatra na aktuální dění. Často obsahuje lyriku.

Vzhledem k rozsahu skaldského korpusu se v této práci budeme zabývat pouze poetickými

---

1 Viz KADEČKOVÁ, Helena. *Dějiny severských literatur I – Středověk*, Praha : Karolinu 1993: s. 57–73.

útvary, které spadají do doby vikinské, tedy přibližně do let 800–1066. Již jsme řekli, že skaldská poezie byla zapisována na Islandu, a není tak překvapující, že se drtivá většina skaldské tvorby vztahuje k Islandu a Norsku, ve které působily soudobé skaldské kapacity. Důkazů o existenci skaldské tvorby v oblastech ležících mimo západní staroseverský okruh (Norsko a severoatlantské ostrovy) je málo, a třebaže důkazy svědčí o tom, že také Švédové a Dánové pěstovali skaldské umění, dobová svědectví se vyjadřují poměrně hanlivě ke schopnostem dánského a anglického publika pochopit a ocenit skaldskou poezii. Explicitně toto zmiňuje Příběh o Sneglu-Hallim (*Sneglu-Halla þátttr*), podle kterého se islandský básník Sneglu-Halli dostavil na dvůr norského krále Haralda „Krutého“ Sigurðarsona a vypověděl, že v Anglii složil báseň s těmito parametry (Sneglu-Halli, *Lausavísa* 7):

„Složil jsem na jarla rýmovačku [pula], která nebude u Dánů horší nežli drápa; má čtrnáct spádů a deset zdvihů, má otevřený konec, je překroucená a plyne pozpátku: takto by měl skládat ten, kdo není nadaný!“

Může se jednat o pouhý předsudek nebo formu propagandy, ale faktem zůstává, že všechny rané dánské skaldské básně jsou postihnuty metrickými nepravidelnostmi a že neznáme jediného dánského skalda z 11. století.² Podle Výčtu skaldů (*Skáldatal*) sloužili dánským panovníkům, včetně Sveina „Vidlovouse“ Gormssona (cca 986–1014), Knúta „Velikého“ Sveinssona (1018–1035), Magnúse „Dobrého“ Óláfssona (1042–1047) a Sveina Ástríðarsona/Úlfssona (1047–1074), pouze islandští skaldové.

Dánové jsou v dochovaných básních poměrně často zmiňováni, byť poněkud jednotvárným způsobem. Objevují se jak v básních složených na dánské panovníky, tak v básních složených na panovníky okolních zemí (téměř výlučně Norska). Klíčovými kritérii pro výběr skaldských básní budou následující body:

- A) útvar oslavuje dánského panovníka.
- B) útvar byl složen na dánském území.
- C) útvar referuje o vikinských aktivitách v Dánsku.
- D) útvar referuje o dánských výpravách do ciziny.
- E) útvar obsahuje substantiva *Danir/Danmǫrk/Danaveldi* („Dánové/Dánsko/Dánská říše“) nebo adjektivum *danskr* („dánský“).

Jednotlivé básně pro lepší orientaci přiřadíme k vládě jednotlivých dánských panovníků. Čerpat budeme především z básní citovaných v královských ságách, protože ty se zaměřují na zahraniční politiku.

---

² Sneglu-Halli, *Lausavísa* 7, pozn. 4, in: *SP* 2, str. 329.

Prehistorické a legendární období (do roku 950)

Přestože z franských analů známe jména dánských králů z 9. století, nedostatek komparativních pramenů a chaotické analý umožňují říci pouze to, že tomto raném období byla u moci dynastie Skjöldungů (*Skjöldungar*), která sídlila v Lejre (*Hleiðra*) a která čerpala finance z daní, tributů a zahraničních výprav.³ Lejre, které se rozkládá na Sjællandu (*Selund*), bylo v 10. století prokazatelně opuštěno, a dynastie Skjöldungů byla nahrazena dynastií se sídlem v Jellingu a později Roskilde.⁴ Za prvního historicky doloženého panovníka Dánů je považován Gorm „Starý“ Harðaknúttsson (cca 936 – cca 958), jehož jméno je zaznamenáno na runových kamenech v Jellingu.

Dánsko se ve skaldských básních poprvé objevuje kolem poloviny 9. století, v nejstarší zachované skaldské básni – Drápě na Ragnara (*Ragnarsdrápa*) od Bragiho „Starého“ Boddasona. Ve 13. strofě se zmiňuje mýtus o bohyni Gefjun, která s pomocí čtyř býků vyorává zemi ve Švédsku. Tu odtahuje do Dánska a vytvoří největší dánský ostrov, Sjælland, který je v básni opsán jako „dánský přídavek“ (*danmarkar auki*).

Další zmínka pochází z básně Výčet Ynglingů (*Ynglingatal*) od Þjóðólfa z Hvinu. Ve 12. strofě se popisuje příběh legendárních švédských králů Jorunda a Eiríka, synů Yngviho, kteří při plenění v Dánsku potkají hálogalandského krále Guðlauga. V bitvě jej porazí a oběsí ho na šibenici na blíže neurčeném Straumeyrarnesu. Když se Jorund po nějakém čase znovu vydá plenit do Dánska, setká se s Gýlaugem Guðlaugssonem, který jej s pomocí místních Dánů porazí a oběsí v Limfjordu (*Limafjörðr*). Tutéž příhodu líčí také Výčet Háleygjovců (*Háleygjatal*, strofa 4) od Eyvinda „Kaziskalda“ Finnssona. V 15. strofě Výčtu Ynglingů nacházíme příběh o dalším legendárním králi z dynastie Ynglingů. Švédský král Óttar je ve válce s dánským králem Fróðim, a jakmile Fróði odjede ze země, vrhají se Švédové do Limsfjordu a začínají plenit. Fróðiho jarlové Vott a Fasti Óttara porážejí a jeho tělo nechají ležet na *Vendilu* (*Vendsysse*?). Dánové, kteří jsou ve strofě explicitně zmíněni, posílají Švédům v posměch dřevěnou vránu.

Odkaz na Dány se objevuje i v jiném Þjóðólfově díle, a sice básni *Haustlög*. V 18. strofě je použit kenning na boha Þóra, který zní „ničitel kamenných Dánů [tj. obrů]“ (*brjótr berg-Dana*). Pro zajímavost udávám, že stejný kenning se objevuje také v 17. strofě eddické Písně o Hymim (*Hymiskviða*). Substantivum *Danir* musí být v kenningu na obry použito záměrně, aby vytvářelo k Dánům antipatie.

Zajímavé informace o norském vztahu k Dánsku na konci 9. století podává také Báseň na Haralda (*Haraldskvæði/Hrafnsmál*) od skalda Þorbjörna „hornklofiho“. V 13. a 14. strofě se zmiňuje příběh o tom, jak se norský král Harald „Krásnovlasý“ Hálfansson (cca 860 – 933)

³ Viz např. *Gelting 2013*: 86.

⁴ Proto je zajímavé, když skald Stein Herdísarson používá pro opis krále Sveina Úlfssona, který vládl v letech 1047–1074/1076, kenning „zuřivý obyvatel Lejre“ (Verše o Niz 2). Lejre již přes sto let nebylo královským sídlem, a kenning tudíž cílí na tradici, která opravňovala Sveina k vládě.

ucházel o ruku dánské princezny Ragnhild Eiríksdóttir, která jeho nabídku odmítla se slovy, že jeho lásku nehodlá sdílet s dalšími třiceti manželkami a konkubínami. Dánští dvořané poslali Haraldovo poselstvo domů se zprávou, že se Dánové norského krále neobávají. Harald na to reaguje tak, že zavrhuje všech svých devět nebo deset žen, a získává tak Ragnhild. Třebaže může jít o smyšlený příběh, 14. strofa dokládá, že Harald dal přednost dánské princezně před norskými krasavicemi: „*Vznešený král [tj. Harald], který si vzal dánskou ženu, odmítl Hólmrygy a panny Hǫrðu, každičkou z Hedmarku a Hǫlgiho rodu.*“

Egil Skallagrímsson v jedné své příležitostné strofě popisuje vyplnění skánského Lundu (*Lundr*; *lausavísa* 6), ke kterému mohlo dojít kolem roku 924.

V pozdější skaldské poezii můžeme nalézt odkazy na legendární a mytické dánské panovníky včetně Skjǫlda (Skjǫldungové), Daga (Dǫglingové), Hrólfa „krakiho“ a Fróðiho. Je zajímavé, že pro některé dánské panovníky se používá opis *skjǫldungr/dǫglingr*, což v širším slova smyslu znamená „král, panovník“, ale v užším slova smyslu znamená „příslušník rodu Skjǫldungů/Dǫglingů“.

Období vlády Gorma „Starého“ a Haralda „Modrozuba“ (do roku 987)

Polovina 10. století pro Dánsko znamená pomyslný přelom mezi legendárními příběhy a historicky doloženými fakty. Lze předpokládat, že dynastie se sídlem v Jellingu a Roskilde získala v Dánsku suverénní moc a začala budovat centralizační politiku. V rámci této politiky nechal Harald „Modrozub“ Gormsson (cca 958 – 986/7) vystavět kruhové pevnosti (dán. *trelleborge*), rozšířil val Danevirke (*Danavirki*) a christianizoval Dánsko. K tehdejšímu Dánsku přináležely také jihošvédské provincie (Skåne, Halland), celé jihovýchodní Norsko (Agder, Telemark, Vestfold) a dost možná severopolské Štětínsko. Většina skaldských zmínek z tohoto období se týká jómských vikingů, dánsko-slovanských bojovníků, kteří zřejmě reprezentují posádky kruhových pevností.

Básník Guthorm „sindri“ ve své Drápě na Hákona (*Hákonardrápa*) popisuje vikinskou výpravu norského krále Hákona „Dobrého“ Haraldssona (934–961), která se uskutečnila kolem roku 950 a cílila na Dánsko a Götaland (*Gautland*). Hákon je veleben za to, že svedl bitvu s Juty (*Jótar*, strofa 1), že se dvěma loděmi doplul k Sjællandu, kde porazil posádku jedenácti dánských lodí (strofa 2) a že po podrobení Sjællandu vyplnil Skåne (*Skáney*; strofa 3). Možná proto je Hákon „Dobrý“ pojmenován v 5. *lausavíse* Eyvinda „Kaziskalda“ jako „ten, který ubližuje Dánům“ (*grandaðr Dana*). Hákon zemřel roku 961 v bitvě u Fitjí, kde byl zabit Haraldem „Šedopláštěm“ Eiríkssonem a jeho bratry, kteří byli podporováni Haraldem „Modrozubem“. Po Hákonově smrti se norským králem stal Harald „Šedoplášť“ (961–970), který byl formálně dánským vazalem.

Po několika letech se Harald „Šedoplášť“ stal prakticky nezávislý na dánské podpoře, protože měl vlastní příjem z obchodu a výprav. O tom nás informuje také Drápa na Šedopláště

(*Gráfeldardrápa*) od básníka Glúma Geirasona. Ta líčí nejdůležitější výpravy jeho života (včetně plenění ve Skâne, strofa 2) až po jeho smrt roku 970. Harald „Šedoplášť“ byl vlákán do pasti a báseň ve strofách 8–11 líčí jeho zabití v Halsu (*Háls*) v Limsfjordu (*Eylimafjorðr*). Po Haraldově smrti byla vláda nad Norskem svěřena dalšímu vazalovi, Hákonu Sigurðarsonovi (970–995), který měl na zabití Haralda „Šedoplášť“ největší podíl.

Jarl Hákon Sigurðarson se zprvu jevil jako loajální vazal, který ochotně přijde na pomoc. Roku 974, tedy již po oficiálním přijetí křesťanství, vedl Harald spolu s Hákonem expanzi do Holštýnska, ale byli zatlačeni říšskými jednotkami císaře Oty II. až za val Danevirke. O obraně tohoto valu vypráví skald Einar „skálaglamm“ Helgason ve své básni *Vellekla*: Hákon připlouvá do Dánska a setkává se s dánským králem (strofa 25), který jej posílá na val Danevirke (strofa 26) bojovat proti jednotkám Franků, Frísů a Slovanů (strofa 27) a po litém boji Norové svoji část valu ubrání (strofa 28), načež se vydají domů a plení ve Skâne a na obou stranách Øresundu (*Eyrarsund*; strofa 29). Kromě explicitního zmínění slov *Danmørk* a *danskr* (strofa 25) se v básni objevuje kenning na Haralda „Modrozuba“: „*štědrý král temného lesa Hlóðyn* [Hlóðyn = země; temný les = dánský les Myrkviðr, rozkládající se mezi Jutskem a Holštýnskem; země jutského lesa = Jutsko; král Jutska = dánský král]“ (strofa 26). Skald Hallfreð Óttarson ve své Drápě na Óláfa (*Óláfsdrápa*) popisuje, že se norský král Óláf Tryggvason (995–1000), který usedl na trůn po Hákonu Sigurðarsonovi, zúčastnil bojů na valu Danevirke po boku Oty II. a vybojoval bitvu ve Skâne (strofa 2).⁵

Einar „skálaglamm“ Helgason ve své jiné básni, téměř ztracené drápě na Haralda „Modrozuba“, opisuje krále jako „*vládce zemí Lundu* [vládce Skâne]“.

Kolem roku 975 vypověděl Hákon Sigurðarson poslušnost a začal spravovat Norsko jako suverénní pohanský panovník. Mnoho skaldských básní věnuje pozornost dánským pokusům o Hákonovo potrestání a doprovodným událostem. První pokus nastal někdy v letech 976–982 a Harald při něm nedosáhl prakticky ničeho. Rozhodl se proto, že zaútočí na Island a pomstí se za hanící strofu, kterou na něj složili islandští obchodníci a ve které byl přirovnán k impotentnímu hřebci (*Lausavísa* ze *Ságy o Óláfu Tryggvasonovi* 1).⁶ Dochovaná *lausavísa* od islandského skalda Eyjólfu Valgerðarsona dokazuje, že Islandčané brali Haraldovu pomstu velmi vážně.⁷ Harald však poslechl své rádce a výpravu na Island odvolal.

Druhá výprava se uskutečnila kolem roku 986 a žádný z pramenů nezmiňuje, že by se jí Harald osobně zúčastnil. Podle všeho byla vedena dánskými předáky Sigvaldim Strútharaldssonem, Búim a Vagnem Ákasonem a mezi jejich vojáky byli také Slované (*Vinðir*). Výprava vyústila v bitvu u Hjørungavágu, která dopadla pro Dány tragicky. O této bitvě se zmiňuje hned několik

⁵ Ve strofě je explicitně zmíněno důležité dánské emporium Hedeby (*Heiðabý*), „v Dánsku na jih od Hedeby“.

⁶ Harald je v této strofě současně opsán jako „vrah Slovanů“ (*Vinða myrðir*).

⁷ Harald je v této strofě označen jako Gormsson.

skaldů, včetně Einara „skálaglamma“ Helgasona (*Lausavísur* 1a–3), Tinda Hallkelssona (Drápa na Hákona 1–11), Þorleifa „skúmy“ Þorkelssona (*Lausavísa* 1), Vigfúse Víga-Glúmssona (Báseň na Hákona 1 a *Lausavísa* 1), Vagna Ákasona (*Lausavísa* 1) a Þórða Kolbeinssona (Drápa na Eiríka 1–5). Nemáme prostor popisovat všechny peripetie bitvy u Hjörungavágu, ale můžeme se zaměřit na to, kteří skaldové zmiňují slova *danskr*, *Danir*, *Danmǫrk*. Adjektivum „dánský“ je použito pouze v Básni na Hákona od Vigfúse Víga-Glúmssona. Dánové jsou explicitně zmíněni v *lausavíse* Þorleifa „skúmy“, 6. a 9. strofě Drápy na Hákona od Tinda Hallkelssona a 1., 4. a 5. strofě Drápy na Eiríka od Þórða Kolbeinssona. Slova *Danmǫrk* se v souvislosti s bitvou u Hjörungavágu užívá pouze jednou, a sice v příležitostné strofě Vagna Ákasona.

Někdy před rokem 985, tedy před druhou dánskou výpravou do Norska, do Dánska dorazil švédský princ Styrbjörn Óláfsson, vyhnaný synovec krále Eiríka „Vítězného“ Bjarnarsona (cca 970 – cca 995). Harald „Modrozub“ jej oženil se svou dcerou a svěřil mu muže, aby mohl dobýt uchvácený trůn. Zřejmě roku 985 se Styrbjörn utkává se svým strýcem na Fýriských polích, kde je na hlavu poražen a zabit. K jeho výpravě do Švédska se vztahuje několik skaldských strof. V jedné z nich (*Lausavísa z Příběhu o Styrbjörnovi* 2) stojí, že si Jutové nepřejí platit Styrbjörn poplatky a že se „pán Dánska“ (*dróttin Danmarkar*) přidal ke Styrbjörnovi, který měl pověst násilného vikinga. V další (*Lausavísa z Příběhu o Styrbjörnovi* 1) se objevuje předzvěst, která Dánům věští tvrdou bitvu. V předvečer bitvy na Fýriských polích se měl Styrbjörnovi zjevit Þór, který mu sdělil, že mu není nakloněn (*Lausavísa z Příběhu o Styrbjörnovi* 3). Nejvěrohodnější jsou však strofy jinak neznámého skalda Þorvalda Hjaltasona, který ve svých *lausavísách* na krále Eiríka „Vítězného“ popisuje porážku nejmenovaného vojska u pevnosti na Fýriských polích. Ačkoli vojsko není jmenováno, ságová tradice má tendenci spojovat jej s jómanskými vikiny, Styrbjörnem a Haraldem „Modrozubem“. Přinejmenším jádro této tradice je pravdivé, protože dánsko-švédskou bitvu u Upsally / Fýriských polí je možné vysledovat na šesti runových nápisech (Öl 1, Ög 81, DR 279, DR 295–7), z nichž jeden (DR 295) dokonce popisuje smrt pravděpodobného Haraldova bratra, Tókiho Gormssona.

Skald Eyjólf „dáðaskáld“ ve 3. strofě své Drápy na bohy (*Bandadrápa*) podle ságové tradice zmiňuje, jak Eirík Hákonarson, syn norského jarla Hákona, přicestoval v mládí do Dánska, aby od Haralda „Modrozuba“ přijal v léno Romerike (*Raumaríki*) a Vingulmark (*Vingulmǫrk*).

Do období vlády Haralda „Modrozuba“ lze datovat 8. *lausavísu* islandského skalda Kormáka Ógmundarsona. Ve strofě, která je datována do let 955–970, skald říká, že jeho milovaná je mu drahá jako následující země: Island, Země Hunů, Dánsko, Anglie a Irsko.

Období vlády Sveina „Vidlovouse“ (do roku 1014)

Harald „Modrozub“ byl sesazen svým synem Sveinem „Vidlovousem“ (986/7–1014), jehož

vláda se nesla ve znamení výbojů do Anglie. Na sklonku svého života byl Svein dokonce korunován anglickým králem. Nejpozoruhodnější událostí z doby jeho vlády je podle skaldské poezie bitva u Svǫlðu (999/1000).

Ze začátku Sveinovy vlády, pravděpodobně ze začátku 90. let 10. století, se dochoval zlomek Drápy na Sveina od islandského skalda Þorleifa Rauðfeldarsona. Skald v dochované polostrofě Sveina opisuje jako „skvělého vládce Jutů“ (*inn ítri gramr Jóta*), který s Boží pomocí často zabíjel Angličany. Dochovala se také jedna Sveinova strofa, ve které podporuje Þorleifa v pomstě, kterou vykonal na Hákonu Sigurðarsonovi (*Lausavísa* 1).

Roku 995 byl norský jarl Hákon svržen a na trůn dosedl Óláf Tryggvason. Vytvořila se však proti němu koalice v čele s norským jarlem Eiríkem Hákonarsonem, švédským králem Óláfem Eiríkssonem, synem Eiríka „Vítězného“, a Sveinem „Vidlovousem“. Podle ságové tradice si tato koalice počíhala na Óláfa Tryggvasona u Svǫlðu, který se mohl nacházet někde v Øresundu či poblíž Rujány, a na zpáteční cestě do Norska jej lstí vlákala do pasti. Óláf měl pouze jedenáct lodí a traduje se, že se po lité bitvě snažil spasit skokem přes palubu. V dochované poezii jsou dánské jednotky opsány jednou výrazem *Danir* (Hallfreð Óttarsson, Posmrtná drápa na Óláfa Tryggvasona 5), jednou jako „dánské keře bitvy“ a jednou jako Skāňané (*Skánungar*; Halldór Nekřestʻan, Flokk na Eiríka 2 a 4).

Na zrádné chování jarla Sigvalda v bitvách u Hjǫrungavágu a u Svǫlðu reaguje islandský skald Stefni Þorgilsson ve dvou příležitostných strofách datovaných do roku cca 1001. V první z nich označuje Sigvalda za zbabělce, přičemž zmiňuje krále Sveina, a ve druhé označuje Sigvaldovu dceru jako „dánskou ženu“ (*danskr hœll*).

Již zmiňovaný skald Þórð Kolbeinsson popisuje v 10. strofě své Drápy na Eiríka (*Eiríksdrápa*) zvěst o smrti krále Sveina, kterou jeho lid přijal se zármutkem.

Tři skaldové v období Sveinovy vlády zmiňují nájezdnické mladých norských aristokratů, Eiríka Hákonarsona a Óláfa „Svatého“ Haraldssona. Již zmiňovaný skald Eyjólf „dáðaskáld“ popisuje v 7. strofě Drápy na bohy, že jarl Eirík někdy na konci 90. let 10. století pobíj dánskou posádku čtyř válečných plavidel. Skaldské básně Výkup hlavy (*Höfuðlausn*) od Óttara „Černého“ a Verše o nájezdech (*Vikingarvísur*) od Sigvata Þórðarsona líčí, že norský král Óláf „Svatý“ (1015–1028) se v mládí vydal na nájezd do Dánska. Zatímco Óttar „Černý“ zmiňuje pouze to, že se Óláf v mládí vydal „vstříc Dánsku“ (*á vit Danmarkar*; *Höfuðlausn* 3), Sigvat Þórðarson šířeji popisuje plenění v Dánsku, zmiňuje „Dánům známý Søndervig“ (*Suðrvík, kuðri Dönum*, Verše o nájezdech 4) a v jedné z následujících strof oslavuje Óláfa za to, že porazil dánské jednotky (*danskr herr*) v anglické lokalitě zvané Nýjamóða (Verše o nájezdech 9).

Období vlády Knúta „Velikého“ (do roku 1035)

Když roku 1014 zemřel Svein „Vidlovous“, dosedl na dánský trůn jeho nejstarší syn Harald. Ten však skončil roku 1018, a tak byl králem prohlášen jeho další potomek Knút „Veliký“, který dokázal roku 1016 dobýt Anglii. Vedl úspěšnou zahraniční politiku, která sjednotila celou Skandinávii a Anglii pod jedno impérium, v jehož středu leželo Dánsko. Z toho důvodu skaldové věnují Knútovi velkou pozornost a vzhledem k ohromnému množství básní se omezíme na jejich výčet a stručný komentář.

Mezi Knútovy nejhodnocenější zásluhy patří dobytí Anglie v letech 1015–1016. Ve skaldských básních jsou zachyceny tyto momenty: Knút sbírá loďstvo a vysílá jej do Anglie (Óttar „Černý“, Drápa na Knúta 1–2; Hallvarð „háreksblesi“, Drápa na Knúta 1–3), následně napadá Anglii (Óttar „Černý“, Drápa na Knúta 3–4; Hallvarð „háreksblesi“, Drápa na Knúta 4–5; Flokk družiníků 1–3) a za případné spolupráce Eiríka Hákonarsona (Þórð Kolbeinsson, Drápa na Eiríka 11–13) a Þorkela Vysokého (Flokk družiníků 4) svádí bitvy u Lindsey (*Lindisey*) a u Hemmingbrough (*Hemmingaborg*; Óttar „Černý“, Drápa na Knúta 5), u Tees (*Thesa*) a u Sherstonu (*Skorsteinn*; Óttar „Černý“, Drápa na Knúta 6), na neidentifikovaném místě (Flokk družiníků 4), na Temži (*Temps*; Óttar „Černý“, Drápa na Knúta 8; Flokk družiníků 5–10), v Norwichi (*Norðvík*; Óttar „Černý“, Drápa na Knúta 9), u Ashingdonu (*Assatún*) a v Deanském lese (*Danaskógar*; Óttar „Černý“, Drápa na Knúta 10), načež vyhánil Ethelredovy syny (Sigvat Þórðarson, Drápa na Knúta 2) a přijímá poddanství dvou králů ze skotského Fife (Fíf), nikoliv však norského Óláfa „Svatého“ Haraldssona (Sigvat Þórðarson, *Lausavísa* 12), který spolu s Þunudem Óláfssonem náhle útočí na dánské državy včetně Sjøellandu a Skåne (Sigvat Þórðarson, Drápa na Knúta 3–6).

Toto plenění v Dánsku Knúta donutilo podniknout několik rázných kroků. V první řadě se vrátil do dánského Limfjordu (Sigvat Þórðarson, Drápa na Knúta 7–8), zarazil jejich řádění (Sigvat Þórðarson, Drápa na Knúta 9) a následně roku 1026 s Ólafem „Svatým“ a Þunudem Óláfssonem svedl bitvu na řece Helgeå (*Á in helga*; Þórð Særeksson, Drápa na kříž 1; Sigvat Þórðarson, Drápa na Knúta 9; Óttar „Černý“, Drápa na Knúta 11), kterou potvrdil roli skandinávského hegemona.

Zmiňují se i další Knútovy aktivity včetně podplacení norské nobility (Sigvat Þórðarson, *Lausavísa* 13–15), cesty z Limfjordu do Trondheimu roku 1028 (Þórarinn „loftunga“, *Tøgdrápa* 1–5), ustanovení Hákona Eiríkssona vládcem nad Norskem a dosazení syna Hǫrðaknúta na dánský trůn (Þórarinn „loftunga“, *Tøgdrápa* 6), poutě do Říma (Sigvat Þórðarson, Drápa na Knúta 10–11).⁸ Knút se objevuje také v poezii Bjarniho „gullbránskálda“ Hallbjarnarsona, Háreka z Þjóttý a Þórmóða „Kolbrúnarskálda“.⁹

8 Þórarinn složil ke Knútově počtě ještě „Výkup hlavy“. Hodná pozornosti je též jeho báseň *Glælognskviða*, která popisuje cestu dánského poselstva do Norska po roce 1030, kdy byl norským regentem ustanoven Knútův nevlastní syn Svein Álfífuson.

9 Zajímavá je také Þórmóðova 24. *lausavísa*, kterou pronesl po bitvě u Stiklestadu. Básník zmiňuje, že má hluboké rány způsobené Dány („*hluboké rány vánice Daga a dánských zbraní*“), čím naznačuje, že bojoval proti Dánům

Četnost geografických pojmů ponechme stranou a soustředíme se na kennings, které opisují Knúta jako dánského panovníka a které, jak věřím, jsou výmluvnější. Sigvat Þórðarson ve svých Verších o cestě na západ (*Vestrfararvísur*, strofa 2) opisuje Knúta jako „vládce Jutů“ (*stillir Jóta*) a „Gormova potomka“ (*óttungr Gorms*).¹⁰ Tentýž básník v Drápě na Knúta opisuje krále jako „vládce Dánů“ (*fylkir Dana*; strofa 7), „panovníka Jutlandu“ (*jofurr Jótlands*) a „ochranný štít Dánů“ (*hlífskjöldr Dana*; strofa 9). Skald Óttar „Černý“ v Drápě na Knúta označuje panovníka za „pána Jutů“ (*dróttin Jóta*; strofa 3), „statečného Sveinova syna“ (*inn snjalli moðgr Sveins*, strofa 6) a „silného Skjöldunga“ (*inn sterki Skjöldungr*; strofa 10); v jedné z příležitostných strof téhož autora je Knút opsán jako „král Dánů, Irů, Angličanů a Ostrovanů [tj. lidí z Orknejí]“ (*konungr Dana, Íra ok Engla ok Eybúa*; lausavísa 2). Þórð Særeksson v Drápě na kříž opisuje Knúta jako „panovníka Jutů“ (*oðlingr Jóta*), „vládce Skóňanů“ (*gramr Skónunga*) a „Sveinova syna“ (*sonr Sveins*, strofa 1). Flokk družiníků opisuje Knúta jako „vůdce Dánů chtivého vítězství“ (*sigrfíkin vísí Dana*, strofa 8). Bjarni „gullbránskald“ Hallbjarnarson ve Flokku na Kálfa opisuje Knúta jako „pána Angličanů“ (*dróttin Engla*) a „vládce Londýnu“ (*gramr Lundúna*, strofa 4). Hallvarð „háreksblesi“ Knúta rovněž označuje za „Sveinova syna“ (*moðgr Sveins*; Drápa na Knúta, strofa 1). A když se Þórmóð „Kolbrúnarskald“ loučí s Knútem, oslovuje jej jako „zabijáka psanců s mnoha zeměmi“ (*viðlendr myrðir varga*; lausavísa 10).

Období vlády Magnúse „Dobrého“ (do roku 1047)

Roku 1035 na trůn dosedl Hřřðaknút, který vládl Dánsku jakožto vazal svého otce Knúta již od roku 1028. Jeho prioritou bylo opětovné připojení Norska k Dánsku. Norsko bylo uchváčeno Magnúsem „Dobrym“, synem Óláfa „Svatého“, jehož prioritou naopak bylo dobytí Dánska. Oba panovníci se proto roku 1040 sešli na hranicích svých zemí u řeky Göty a učinili dohodu, že ten, kdo přežije druhého panovníka, získá jeho zemi. Roku 1042 Hřřðaknút zemřel, a tak dánský trůn připadl Magnúsovi „Dobrému“. Jeho dánská vláda byla krátká a nesla se ve znamení bojů se Slovaný a se svým politickým protivníkem Sveinem Úlfssonem/Ástríðarsonem, vnukem Sveina „Vidlovouse“, který spravoval Dánsko po dobu Hřřðaknútova pobytu v Anglii.

Ve skaldských básních je Magnúsova vláda v Dánsku poměrně dobře zachycena. Hned tři básně zmiňují Magnúsův příjezd do Dánska roku 1042 (Þjóðólf Árnórsson, Flokk na Magnúse 4; Arnór „jarlaskald“ Þórðarson, Hrynhenda 9–10; Arnór „jarlaskald“ Þórðarson, Drápa na Magnúse 5–7). Zaznamenána je přísaha, kterou Magnúsovi složil Svein Úlfsson (Þjóðólf Árnórsson, Flokk na Magnúse 5) i Magnúsovy bitvy proti Slovanům ve Wolinu (*Jóm*), u Rujány (*Ré*) a na Lyrskovshede (*Hlýrskógshéiðr*), které se odehrály roku 1043 (Þjóðólf Árnórsson, Flokk na Magnúse 6–7; Arnór „jarlaskald“ Þórðarson, Hrynhenda 11–13; Arnór „jarlaskald“ Þórðarson, Drápa na Magnúse 8–11;

nebo přivržencům Knúta.

10 V 11. strofě Veršů o cestě na východ Sigvat zanechal zajímavé svědectví o míjení dánské hranice ve Skåne.

Þorleik „fagri“, Flokk na Sveina Úlfssona 1). Zachyceny jsou také lité boje mezi Magnúsem a Sveinem Úlfssonem v letech 1043–1044 včetně bitvy u Århusu (*Áróss*; Odd „kíkinaskáld“, Báseň na Magnúse 1; Þjóðólf Arnórsson, Flokk na Magnúse 18–19; Þjóðólf Arnórsson, Strofý na Magnúse 1–14; Arnór „jarlaskáld“ Þórðarson, Hrynhenda 14–15; Arnór „jarlaskáld“ Þórðarson, Drápa na Magnúse 12–18). Konečně je zaznamenána i Magnúsova smrt v Dánsku roku 1047, pohřeb a nářek jeho lidu (Odd „kíkinaskáld“, Báseň na Magnúse 2–3; Þjóðólf Arnórsson, *Lausavísa* 1; *Lausavísa* ze *Ságy o Magnúsovi Dobrém*).

Nalezl jsem pouze několik málo případů, kdy je Magnús opisován jako dánský král. Skald Arnór „jarlaskáld“ jej označuje tradičními opisy „vládce Jutů“ (*gramr Jóta*; Arnór „jarlaskáld“ Þórðarson, Hrynhenda 3) a „Skjöldung“ (Arnór „jarlaskáld“ Þórðarson, Hrynhenda 4 & 12).

Období vlády Sveina Úlfssona/Ástriðarsona (do roku 1074/1076)

Přestože Magnús označil za svého následníka Sveina Úlfssona, norský král Harald „Krutý“ Sigurðarson (1046–1066) vznesl nárok na dánský trůn, kterého se Svein nehodlal vzdát. V reakci na to Harald podnikl řadu nájezdů na dánské území a vyplnil důležitá obchodní střediska včetně Hedeby. Roku 1064 byl uzavřen mír a po Haraldově smrti roku 1066 se Svein neúspěšně pokusil napadnout Norsko a Anglii.

Ve skaldské poezii se hojně zmiňují Haraldovy vpády do Dánska, které se uskutečnily v letech 1048–1061 (Harald „Krutý“, *Lausavísur* 4–5; Þjóðólf Arnórsson, *Lausavísur* 2–4; Arnór „jarlaskáld“ Þórðarson, Drápa na Harald 1; Þorleik „fagri“, Flokk na Sveina Úlfssona 2–9; Stúf Þórðarson, *Stúfsdrápa* 5–6; Þolverk Arnórsson, Drápa na Harald 8; Grani „skáld“, Báseň o Harald 1–2; *Lausavísur* ze *Ságy o Harald 1–2*). Zaznamenaný je také útek norské nobility do Dánska (Þjóðólf Arnórsson, *Sexstefja* 12).

Další významnou událostí, která je zaznamenána ve skaldských básních, je bitva na řece Nissan (*Niz*), která proběhla mezi Haraldem a Sveinem roku 1062 (Þjóðólf Arnórsson, *Sexstefja* 13–18; Þjóðólf Arnórsson, Strofý o Haraldovu loďstvu 1–7; Arnór „jarlaskáld“ Þórðarson, Drápa na Harald 2–4; Stúf Þórðarson, *Stúfsdrápa* 7; Stein Herdísarson, Verše o Niz 1–7 a Flokk na Úlfa 1). Bitva na Niz byla pro Nory Pyrrhovým vítězstvím, protože kvůli dlouhému válečnému konfliktu bylo Norsko vyčerpáno a státní aparát nefungoval. Proto se oba králové roku 1064 domluvili na příměří, které je ve skaldských básních rovněž reflektováno (Þjóðólf Arnórsson, *Sexstefja* 23; Halli „stirði“, *Flokk* 1–6).

Úplný závěr doby vikinské v Dánsku se nesl ve znamení dánských pokusů o dobytí Anglie (v letech 1069 a 1074/1075) a Norska kolem roku 1070 (Stein Herdísarson, Drápa na Óláfa 6–11; *Lausavísa* ze *Ságy o Óláfu Mírném* 1).

Svein je ve skaldských básních označován jako „Úlfův dědic“ (*arfi Úlfs*; Stein Herdísarson,

Drápa na Óláfa 7), „Úlfův milovaný syn“ (*óskmogr Úlfs*; Þorleik „fagri“, Flokk na Sveina Úlfssona 5), „král Jutů“ (*konungr Jóta*; Þjóðólf Árnórsson, *Sexstefja* 16), „přítel Jutů“ (*vinr Jóta*; Arnór „jarlaskáld“ Þórðarson, Drápa na Haralda 4), „vládce Dánů požehnaný kořistí“ (*fengsæll þengill Dana*; Þorleik „fagri“, Flokk na Sveina Úlfssona 4), „zuřivý obyvatel Lejre“ (*reiðr atseti Hleiðrar*; Stein Herdísarson, Verše o Niz 2) a „vševládce Dánů“ (*allvaldr Dana*; Stein Herdísarson, Verše o Niz 7).

Závěr

Dánsko, Dánové a především dánští panovníci se ve skaldské tvorbě objevují od roku cca 850 až do konce doby vikinské, nicméně poněkud nepravidelně – v obdobích dánské expanze častěji, v dobách míru řidčeji. Skaldové se pochopitelně nejvíce zajímají o panovníky, především pak o Sveina „Vidlovouse“, Knúta „Velikého“, Magnúse „Dobrého“ a Sveina Úlfssona. Dánská říše (*Danmørk/Danaveldi*) z tohoto typu pramene vychází jako svébytný mocenský útvar, který má vlastního panovníka, vytyčené hranice, jednotný jazyk (*dönsk tunga*) a své tradiční oblasti. V prehistorickém období obývalo tyto oblasti více kmenů (Jutové, Skáňané, Dánové a další); pojem *Danir* získává v době vikinské širší význam a vztahuje se na všechny obyvatele, kterým vládla dynastie počínající Gormem „Starým“.

Od 10. století skaldské básně svědčí o centralizaci moci dánských panovníků. Panovník je považován za vůdce, přítele a ochránce svého lidu, je suverénem, který se podřizuje pouze Bohu. S tím souvisí i povaha nájezdů, která se postupně mění z prostých přepadání na systematické zábery okolních zemí.

Ojedinelé zmínky ve skaldských básních dokazují, že dánské reálie včetně historie a geografie byly skandinávským současníkům důvěrně známé, ale jejich popis jednoduše nebyl primárním cílem oslavné poezie. Proto je potřeba tento tendenční a strohý typ pramene komparovat se ságovou literaturou, středověkými kronikami, archeologickými nálezy a jinými zdroji.

Zdroje:

Edice skaldských básní

SP 1 = Skaldic poetry of the Scandinavian Middle Ages. Vol. 1, [Poetry from the kings' sagas 1 : from mythical times to c. 1035]. Ed. Diana Whaley. Turnhout : Brepols, 2012.

SP 2 = Skaldic poetry of the Scandinavian Middle Ages. Vol. 2, [Poetry from the kings' sagas 2 : from c.1035 to c.1300]. Ed. Kari Ellen Gade. Turnhout : Brepols, 2009.

Skj = Den norsk-islandske skjaldedigtning: Forste bind B1 Rettet Tekst. Ed. Finnur Jónsson. Kobenhavn: Gyldendal, 1912.

- Arnór „jarlaskáld“ Þórðarson, Drápa na Haralda = Arnórr jarlaskáld Þórðarson, *Haraldsdrápa* 1–17, in: *SP 2*, s. 260–280.
- Arnór „jarlaskáld“ Þórðarson, Drápa na Magnúse = Arnórr jarlaskáld Þórðarson, *Magnússdrápa* 1–19, in: *SP 2*, s. 206–229.
- Arnór „jarlaskáld“ Þórðarson, *Hrynhenda* = Arnórr jarlaskáld Þórðarson, Hrynhenda, Magnússdrápa 1–20, in: *SP 2*, s. 181–206.
- Bjarni „gullbráðarskáld“ Hallbjarnarson, Flokk na Kálfa = Bjarni gullbráðarskáld Hallbjarnarson, *Kálfsflokkur* 1–8, in: *SP 1*, s. 877–890.
- Bragi „Stary“ Boddason, Drápa na Ragnara = Bragi enn gamli Boddason, *Ragnarsdrápa* 1–20, Ragnarsdrápa, in: *Skj*, s. 1–4.
- Bolverk Arnórsson, Drápa na Haralda Krutého = Bolverkr Arnórsson, *Drápa about Haraldr harðráði* 1–8, in: *SP 2*, s. 286–293.
- Egil Skallagrímsson, *Lausavísa* = Egill Skallagrímsson, *Lausavísa* 6, in: *Skj*, s. 42.
- Einar „skálaglamm“ Helgason, Vellekla = Einarr skálaglamm Helgason, *Vellekla* 1–37, in: *SP 1*, s. 280–329.
- Einar „skálaglamm“ Helgason, Drápa na Haralda Modrozuba = Einarr Helgason skálaglamm, *Et digt om Harald blátand (?)* 1–2, in: *Skj*, s. 116–117.
- Einar „skálaglamm“ Helgason, Lausavísur = Einarr skálaglamm Helgason, *Lausavísur* 1a–3, in: *SP 1*, s. 330–335.
- Eyjólf Valgerðarson, Lausavísa = Eyjólfur Valgerðarson, *Lausavísa* 1, in: *SP 1*, str. 276.
- Eyjólf „dáðaskáld“, Drápa na bohy = Eyjólfur dáðaskáld, *Bandadrápa* 1–9, in: *SP 1*, s. 454–468.
- Eyvind „Kaziskald“ Finnson, Výčet Háleygjovců = Eyvindr skáldaspillir Finnsson, *Háleygjatal* 1–13, in: *SP 1*, s. 195–213.
- Eyvind „Kaziskald“ Finnson, Lausavísa = Eyvindr skáldaspillir Finnsson, *Lausavísa* 5, in: *SP 1*, str. 221.
- Grani „skáld“, Báseň o Haraldu Krutém = Grani skáld, Poem about Haraldr harðráði 1–2, in: *SP 2*, s. 296–299.
- Glúm Geirason, Drápa na Šedopláště = Glúmr Geirason, *Gráfeldardrápa* 1–15, in: *SP 1*, s. 245–266.
- Guthorm „sindri“, Drápa na Hákona = Guthormr sindri, *Hákonardrápa* 1–8, in: *SP 1*, s. 156–170.
- Halldór Nekřest’an, Flokk na Eiríka = Halldórr ókristni, *Eiríksflokkur* 1–8, in: *SP 1*, s. 469–485.
- Halli „stirði“, Flokk = Halli stirði, *Flokkur* 1–6, in: *SP 2*, s. 337–343.
- Hallfreð „vandræðaskáld“ Óttarsson, Drápa na Óláfa = Hallfreðr vandræðaskáld Óttarsson, *Óláfsdrápa* 1–6, in: *SP 1*, s. 387–400.
- Hallfreð „vandræðaskáld“ Óttarsson, Posmrtná drápa na Óláfa Tryggvasona = Hallfreðr

- vandræðaskáld Óttarsson, *Erfidrápa Óláfs Tryggvasonar* 1–28, in: *SP 1*, s. 400–441.
- Hallvarð „háreksblesi“ = Hallvarðr háreksblesi, *Knútsdrápa* 1–8, in: *Skj*, s. 293–294.
- Harald „Krutý“ Sigurðarson, *Lausavísur* = Haraldr harðráði Sigurðarson, *Lausavísur* 4–5, in: *SP 2*, s. 46–47.
- Hárek z Þjóttu, *Lausavísur* = Hárekr í Þjóttu, *Lausavísur* 1–2, in: *SP 1*, s. 808–812.
- Kormák Ögmundarson, *Lausavísa* = Kormákr Ögmundarson, *Lausavísa* 8, in: *Skj*, s. 71–72.
- Odd „kíkinaskáld“, Báseñ na Magnúse = Oddr kíkinaskáld, *Poem about Magnús góði* 1–3, in: *SP 2*, s. 31–34.
- Óttar „Černý“, *Drápa na Knúta* = Óttarr svartí, *Knútsdrápa* 1–11, in: *SP 1*, s. 767–783.
- Óttar „Černý“, *Höfuðlausn* = Óttarr svartí, *Höfuðlausn* 1–20, in: *SP 1*, s. 739–767.
- Óttar „Černý“, *Lausavísa* = Óttarr svartí, *Lausavísa* 2, in: *SP 1*, s. 786–787.
- Sigvat Þórðarson, *Drápa na Knúta* = Sigvatr Þórðarson, *Knútsdrápa* 1–11, in: *SP 1*, s. 649–663.
- Sigvat Þórðarson, *Verše o nájezdech* = Sigvatr Þórðarson, *Víkingarvísur* 1–15, in: *SP 1*, s. 533–555.
- Sigvat Þórðarson, *Verše o cestě na západ* = Sigvatr Þórðarson, *Vestrfararvísur* 1–8, in: *SP 1*, s. 615–627.
- Sigvat Þórðarson, *Verše o cestě na východ* = Sigvatr Þórðarson, *Austrfararvísur* 1–21, in: *SP 1*, s. 578–613.
- Sigvat Þórðarson, *Lausavísur* = Sigvatr Þórðarson, *Lausavísur* 12–15, in: *SP 1*, s. 714–719.
- Sneglu-Halli, *Lausavísa* 7, in: *SP 2*, str. 328.
- Stefni Þorgilsson, *Lausavísur* = Stefnir Þorgilsson, *Lausavísur* 1–2, in: *SP 1*, s. 447–451.
- Stein Herdísarson, *Verše o Niz* = Steinn Herdísarson, *Nizarvísur* 1–7, in: *SP 2*, s. 359–366.
- Stein Herdísarson, *Flokk na Úlfa* = Steinn Herdísarson, *Úlfsflokkur* 1, in: *SP 2*, s. 366–367.
- Stein Herdísarson, *Drápa na Óláfa* = Steinn Herdísarson, *Óláfsdrápa* 1–16, in: *SP 2*, s. 367–381.
- Stúf Þórðarson, *Stúfsdrápa* = Stúfr inn blindi Þórðarson kattar, *Stúfsdrápa* 1–8, in: *SP 2*, s. 350–358.
- Svein „Vidlovous“ Haraldsson, *Lausavísa* = Sveinn tjúguskegg Haraldsson, *Lausavísa* 1, in: *SP 1*, s. 379–381.
- Tind Hallkelsson, *Drápa na Hákona* = Tindr Hallkelsson, *Hákonardrápa* 1–11, in: *SP 1*, s. 336–358.
- Vagn Ákason, *Lausavísa* 1, in: *SP 1*, s. 366–367.
- Vigfús Víga-Glúmsson, *Báseñ na Hákona* = Vigfúss Víga-Glúmsson, *Poem about Hakon jarl(?)* 1, in: *SP 1*, s. 362–364.
- Vigfús Víga-Glúmsson, *Lausavísa* = Vigfúss Víga-Glúmsson, *Lausavísa* 1, in: *SP 1*, s. 364–365.
- Þjóðólf Árnórsson, *Flokk na Magnúse* = Þjóðólfr Árnórsson, *Magnússflokkur* 1–19, in: *SP 2*, s. 61–87.
- Þjóðólf Árnórsson, *Sexstefja* = Þjóðólfr Árnórsson, *Sexstefja* 1–32, in: *SP 2*, s. 108–147.

- Þjóðólf Árnórsson, Strofyr Magnúse = Þjóðólfr Árnórsson, Stanzas about Magnús Oláfsson in *Danaveldi* 1–14, in: *SP 2*, s. 88–103.
- Þjóðólf Árnórsson, Strofyr Haraldovu loðstvu = Þjóðólfr Árnórsson, Stanzas about Haraldr Sigurðarson's *leiðangr* 1–7, in: *SP 2*, s. 147–158.
- Þjóðólf Árnórsson, *Lausavísur* = Þjóðólfr Árnórsson, *Lausavísur* 1–4, in: *SP 2*, s. 165–169.
- Þjóðólf z Hvinu, Výchæt Ynglingu = Þjóðólfr ór Hvini, *Ynglingatal* 1–27, in: *SP 1*, s. 3–60.
- Þjóðólf z Hvinu, Haustlǫng = Þjóðólfr ór Hvini, *Haustlǫng* 1–20, in: *Skj*, s. 14–18.
- Þórarinn „loftunga“, Výchup hlavy = Þórarinn loftunga, *Hǫfuðlausn* 1, in: *SP 1*, s. 849–851.
- Þórarinn „loftunga“, *Tøgdrápa* = Þórarinn loftunga, *Tøgdrápa* 1–8, in: *SP 1*, s. 851–862.
- Þórarinn „loftunga“, *Glælognskviða* = Þórarinn loftunga, *Glælognskviða* 1–9, in: *SP 1*, s. 863–876.
- Þorbjǫrn „hornklofi“, Báseñ na Haralda = Þorbjǫrn hornklofi, *Haraldskvæði (Hrafnsmál)* 1–23, in: *SP 1*, s. 91–117.
- Þorleif „jarlsskáld“ Rauðfeldarson, Drápa na Sveina = Þorleifr jarlsskáld Rauðfeldarson, *Drápa about Sveinn tjúguskegg* 1, in: *SP 1*, s. 373–375.
- Þorleif „skúma“ Þorkelsson, *Lausavísa* = Þorleifr skúma Þorkelsson, *Lausavísa* 1, in: *SP 1*, s. 359–361.
- Þorleik „fagri“, Flokk na Sveina Úlfssona = Þorleikr fagri, *Flokkur about Sveinn Úlfsson* 1–10, in: *SP 2*, s. 311–322.
- Þórmóð „Kolbrúnarskáld“, *Lausavísur* = Þórmóðr Kolbrúnarskáld, *Lausavísa* 10 & 24, in: *SP 1*, s. 823–824; 840–841.
- Þorvald Hjaltason, *Lausavísur* = Þorvaldr Hjaltason, *Lausavísur* 1–2, in: *SP 1*, s. 271–275.
- Þórð Kolbeinsson, Drápa na Eiríka = Þórðr Kolbeinsson, *Eiríksdrápa* 1–17, in: *SP 1*, s. 487–513.
- Þórð Særeksson, Drápa na kříž = Þórðr Særeksson, *Róðudrápa* 1, in: *Skaldic poetry of the Scandinavian Middle Ages. Vol. 1*, s. 242–244.
- Flokk družiníku = *Liðsmannaflokkur* 1–10, in: *SP 1*, s. 1014–1028.
- Lausavísur ze Ságy o Haraldu Krutém* = *Lausavísur from Haralds saga Sigurðarsonar* 1–2, in: *SP 2*, s. 815–817.
- Lausavísa ze Ságy o Magnúsovi Dobrém* = *Lausavísa from Magnúss saga góða ok Haralds harðráða* 1, in: *SP 2*, s. 813–814.
- Lausavísa ze Ságy o Óláfu Mírném* = *Lausavísa from Óláfs saga kyrra* 1, in: *SP 2*, str. 824.
- Lausavísa ze Ságy o Óláfu Tryggvasonovi* = *Lausavísa from Óláfs saga Tryggvasonar* in *Heimskringla* 1, in: *SP 1*, str. 1073.
- Lausavísur z Příběhu o Styrbjǫrnovi* = *Lausavísur from Styrbjarnar þáttur Svíakappa* 1–3, in: *SP 1*, s. 1076–1080.

Ságová literatura a edická poezie

Píseň o Hymim = *Hymiskviða*. Dostupné z internetových stránek:

<http://heimskringla.no/wiki/Hymiskviða>

Příběh o Sneglu-Hallim = *Sneglu-Halla þáttur*. Dostupné z internetových stránek:

<http://www.snerpa.is/net/isl/snegl-fl.htm>

Výčet skaldů = *Skáldatal*. Dostupné z internetových stránek: <http://heimskringla.no/wiki/Skáldatal>

Literatura

GELTING, Michael H. Království dánské. In: BERENDOVÁ, Nora (ed.). *Christianizace a utváření křesťanské monarchie. Skandinávie, střední Evropa a Rus v období 10.-12. století*, Praha : Argo, 2013: 84–130.

KADEČKOVÁ, Helena. *Dějiny severských literatur I – Středověk*, Praha : Karolinu 1993.